

Habakuk verheugt zich echter in iets anders, dan wat de natuurlijke mensch doet opspringen van vreugde. Hij verheugt zich in God, in den God zijns heils, of, zoo als wij ook kunnen lezen, vanwege God, mijn Heiland, Die mij heil teweegbrengt.

Wat den profeet oorzaak geeft van vreugde is een geestelijk goed, dat de zielsbehoeften vervult.

Wie zich verheugt in den God zijns heils, ook nu, is een verlostte des Heeren, wien vergeving van zonden is te beurt gevallen, die deelgenoot is van de liefde Gods en leeft in de verwachting van het eeuwig goed.

Dat stemt onder voorspoed tot ootmoedige dankbaarheid. Onder tegenspoed tot lijdzaamheid. Met het oog op de toekomst tot kinderlijk vertrouwen.

Dat geeft in de stormen op de levenszee een vasten ankergrond, daar het ten volle verzekert, ook, dat de Heere niet zal doen omkomen in duren tijd of hongersnood, al zou er geen rund zijn in den stal, en de veegehoorn liegen.

Dat heeft Habakuk niet van zichzelf.

Dit heeft God in hem gewerkt.

Dit is de openbaring van 't geloof, als werk des Heiligen Geestes, gelijk hij dan ook zegt, dat de rechtvaardige door het geloof zal leven.

Zoo is dan de ervaring van den geloovige van den ouden dag in overeenstemming met die van den nieuwen dag, gelijk ook Johannes getuigt: „Dit is de overwinning, die de wereld overwint, n.l. ons geloof”.

Dat moet zich ook nu openbaren bij de kinderen Gods, in de ernstige tijden, die wij beleven, nu de wereld rondom in beroering is, en in nood.

Inzonderheid ook, nu wij samenkomen in een ure des gebeds voor 't gewas, voor de genadige voorziening ook in onze stoffelijke nooden.

Een groote massa bidt nog, bidt nog mede, als ze weer even is opgeschrikt! Daarna gaat ze weer tamelijk zorgeloos verder, of klachten aanheffend over uiterlijken tegenspoed, als velen ook in Habakuku's dagen. Maar de oorzaak van al het leed der aarde, de zonde, de eigen zonde, wordt voorbijgezien. En tot waarachtige bekeering en verootmoediging komt het niet. In het kiezen van eigen wegen wordt meer heil gezien, dan in den vollen dienst van God.

Ja, klaagtonen over moeilijke tijden weerklinken thans luide aan alle zijden, een groot verlangen naar vrede en hernieuwde welvaart openbaart zich onder de volkeren.

Maar van een verlangen naar het heil des Heeren, als het hoogste goed, wordt weinig vernomen — laat staan van een zich verheugen in dat heil.

Moge het woord des Heeren, door den profeet tot ons gebracht, tot jaloesheid stemmen, en smeekend uitdrijven tot den God aller genade — dan zou uit de duisternis, die thans vanwege de oordeelen Gods ons omringt, wellicht het licht te voorschijn komen. Althans dat geestelijk licht gezien worden, dat ten slotte in alle omstandigheden de ziel doet roemen in het heil des Heeren.

Dan zingen wij, ook als de tijden zich nog niet wenden:

In de grootste smarten,
Blijven onze harten,
In den Heer gerust.
'k Zal Hem nooit vergeten,
Hem mijn Helper heeten,
Al mijn hoop en lust.

En! Onze ziele vindt vertroosting.

A.

D.

KERKELUK LEVEN

Over het congres, dat niet in Nederland gehouden wordt.

Zoals ik reeds verleden week beloofde, neem ik thans een artikel op, dat Dr J. van Lonkhuyzen mij zond, in verband met wat ik voor veertien dagen hier schreef over den Calvinistenbond, zulks in antwoord op de klacht, die Prof. Grosheide geslaakt had over het feit, dat een aangekondigd congres van gereformeerden thans in Londen zou worden gehouden, hoewel het in Nederland zou hebben kunnen komen, indien niet in Nederland de daar d.d. 19 Dec. 1929 geformeerde Calvinistenbond het leven had gelaten („doodgedrukt was”) onder de critiek, die op den Bond in zijn gegeven formatie was uitgebracht.

Betekenis heeft het hierachter volgende artikel niet alleen door zijn inhoud zelf, doch ook door de omstandigheid, dat het komt van de hand van één der indertijd als bestuurslid opgetreden heeren.

Onder het opschrift: „Internationaal Calvinisme”, schrijft Dr van Lonkhuyzen dan:

Een bericht in de bladen van een aangekondigd „internationale” Calvinistencongres in Londen in Mei a.s., de discussie daarover en die over den Calvinistenbond in „De Reformatie” van 26 Febr., noodzaken mij iets over deze dingen te schrijven.

Eerst over dat congres.

Het bericht in de bladen zou doen vermoeden, dat er metterdaad een groot internationaal Calvinistencongres aanstaande is. Zoo vat blijkbaar ook Prof.

Grosheide het op — zooals ik uit het van hem aangehaalde in „De Reformatie” zie. En hij bejamert het, dat dit congres niet hier gehouden wordt. En dat „een zeer belangrijke zaak ons voorbij gaat”.

Nu zou ik er mij in verheugen, als het een zeer belangrijke zaak ware, dat congres, al ging het dan ook ons voorbij. En ik begrijp de smart van Prof. G., dat het — indien het zoo ware — ons dan voorbij ging. Maar noch voor het verheugen, en dies ook niet voor de smart, is veel grond. Het congres, met zooveel reclame aangekondigd, is de jaarvergadering van de Sovereign Grace Union. Daar komen gemeenlijk een, als ik het ruim neem, naar schatting, 20—25 predikanten uit onderscheidene kerkengroepen, meest Baptisten, saam. Met nog een deel van Rev. Atherton's gemeente. Naar schatting gemiddeld een 100, meest eenvoudige menschen, die zoo af en toe het „congres” bijwonen. Daar worden dan speeches gehouden, die gepubliceerd worden. Voor welke publicatie gaven verzameld worden. Men heeft hier verleden jaar ook een aantal leden van de Sov. Grace Union zoeken te winnen. En alleens heeft men er ook een aantal gewonnen in de gemeente of kring van Dr Hoeksema in Grand Rapids, die door de classis Grand Rapids East afgezet is om de bekende redenen. Ook zijn er hier en daar elders (Australië) enkele contribuanten voor en lezers van de uitgegeven speeches. Wat de internationale van de Mei-jaarvergadering aangaat, zoo blijkt, dat men ditmaal nog al pogingen doet om van de nieuw aangeworvene sommige contribuanten (leden van de Sov. Grace Union) uit Nederland te doen komen. Misschien ook, dat Dr Hoeksema uit Amerika, die er voor-verleden jaar was, weer komt, of iemand uit zijn kring. Maar de gehele zaak is — en dit om misverstand te voorkomen — naar mijn opvatting — niet anders dan een uitbreiding — of poging tot uitbreiding — van de Sov. Grace Union.

Nu heb ik herhaaldelijk met deze menschen gesproken, maar meen toch, dat er principiële bezwaren aan het lidmaatschap dier Union voor ons verbonden zijn. Zij stellen, als ik vroeger meer geschreven heb, sterk de uitverkiezing op den voorgrond, m.i. te eenzijdig, en zij strijden tegen Remonstrantisme en Rome. Ze vertegenwoordigen de Datheen-richting, de Kersten-fractie onder ons, voor welken laatste (Kersten) Rev. Atherton dan ook veel sympathie gevoelt. Gelijk hij schrijver dezer herhaaldelijk meegedeeld heeft. De richting kan nog nader gekend worden — behalve uit haar literatuur — uit de eenheid, welke zij gevoelt met Dr H. Hoeksema uit Grand Rapids, zoo even genoemd. Deze preekte het voor-verleden jaar voor Rev. A. en deze laatste zou, indien zijn ziekte hem niet verhinderd had, naar Rev. Hoeksema gegaan zijn en voor hem en zijn kring opgetreden zijn. De Chr. Geref. broeders begeerden om het aankleven van die richting. Rev. Atherton bij zijn Amerikaanse reis niet te steunen. Gelijk zij hem gezegd hebben.

Nu tel ik zeker Datheen onder de Calvinisten, even zeker als Dr Kersten ook aanvankelijk tot den Calvinistenbond alhier uitgenoodigd was. Ook kan ik zien den strijd der broeders in Engeland tegen Rome en tegen het Remonstrantisme. Toch heb ik oog ook voor een andere zijde van het Evangelie. Toen ik de broeders leerde kennen was er wel een getal, dat anders gevoelde, maar de leiding daar is overwegend, en dat zou, zeiden zij, op een uiteenspaten van de Sov. Grace Union uitgelopen hebben. Wat men niet wilde. Een Calvinistenbond in Nederland had hen mogelijk kunnen beïnvloeden. Ik heb dit namens den bond (toen in wording) gepoogd; maar de Bond hier mislukte en de ontwikkeling daar is in andere richting gegaan. Al geef ik aan deze broeders gaarne de broederhand, zij weten, dat ik enkele bezwaren tegen hun richting koester.

En nu de Calvinistenbond.

In Amerika hadden we menigmaal over een nadere aansluiting der Calvinisten geschreven en gesproken. Aan het blad, waarvan ik hoofdredacteur was („Onze Toekomst”), werd ook de literatuur van de Sov. Grace Union toegezonden. Dit deed mij besluiten bij mijn bezoek in Nederland in 1928 een hunner conferentie te bezoeken. Op die conferentie besloten we tesaam een oproep voor Internationale organisatie tot Calvinisten in andere landen te doen. De leider van de vergadering (Rev. Atherton) was er tegen, en wilde, dat de Sov. Grace Union de plaats van zulk een internationale organisatie zou innemen. Maar de meerderheid der aanwezige leden, stemde in met de gedachte, om de Sov. Grace Union een aparte nationale affiliatie van de internationale organisatie te doen zijn. Een commissie werd door de vergadering benoemd, die den grondslag, door de vergadering goedgekeurd, voor zulk een internationale organisatie, en de uitnoodiging voor organisatie tot Calvinisten in onderscheiden landen op zich nam. Ik nam op mij om de boodschap tot formatie van een organisatie in Nederland tot de broeders hier over te brengen, om als ik in Amerika zou zijn met de broeders van daar, die bereids instemming met het plan betuigd hadden, ter hand te nemen. Hier bracht ik de boodschap over aan twee vooraanstaande mannen onder de Nederl. Calvinisten, mannen van naam en van invloed. Het plan viel in goede aarde, nauwkeurig werden plannen besproken, die weldra tot actie leidden. Ik mag niet discussiëren uit besloten vergaderingen meedeelen. Maar toch mag ik eerlijkheidshalve niet van alles zwijgen. Opdat men blijkbaar zij in zijn critiek, al onderschrijf ik een deel van die critiek. Het spijt mij, dat de dingen zoo gelopen zijn, mede door eigen kortzichtigheid (daar geef ik Dr Sch. gelijk aan¹⁾). Maar toch moet ik ook dit zeggen. De richting, welke men discrimineert, was bij den aanvang niet in den bond. Iets later is zij er in gebracht. Waarover ook nog iets te zeggen zou zijn. Hoewel ik toen nog naar Amerika terug zou, en de organisatie hier mij dus niet direct aanging, en ik mij ook wel wat verwonderde, meen ik toch uit de gesprekken mij te herinneren, dat men hoopte zoo de afdwalende richting te behouden. „Waarom ze uitgesloten en nog verder van ons verwijderd”.

En nu weet ik precies, wat ik te hooren krijg, als

ik dit zou gaan verdedigen — verdedigen had trouwens het moderamen moeten doen — dat staat zelf ook mee schuldig aan deze „torpedering in de haven” — maar ik noem het alleen maar als een BEDOELING, die zoo men tenminste maar duidelijke statuten en grondslag maakte en daar op saamkomen eischte, niet geheel uit het oog verloren mag worden in deze tijden van zooveel verdeeldheid. En zou er dan op tijd van duur misschien niet wat te winnen geweest zijn? Maar gij zult zeggen: Dat is redeneeren uit Gods verborgen raad. En ik stem U dat toe.

Laat ons de fouten, die begaan zijn, erkennen. En ik leerde er uit, dat ik mijn geestelijke kinderen niet spoedig weer tot opvoeding aan anderen overgeef.

Techt zij men niet al te treurig. Men vergeet niet, dat een Calvinistencongres, dat wezenlijk iets beteekent, dat maar niet een naam is, heel veel geld kost. Wie zal voor de reiskosten van de vertegenwoordigers van alle einden der aarde zorgen? Wie voor de onkosten hier? En vooral als dit zich af en toe herhalen zal — wat toch moet.

Beter lijkt mij toch, dat we eerst maar wat kleiner beginnen. En niet in het algemeen maar voor bepaalde doeleinden elkanders saam werking zoeken. Van beneden af op. Dan kan later daaruit mogelijkerwijze een meer algemeen band ontstaan.

Dr J. VAN LONKHUYZEN.

Zierikzee, 2 Maart 1932.

Tot zoover het artikel van Dr van Lonkhuyzen. Ik behoef er niet veel aan toe te voegen. Want

Dr van L. verklaart voor een groot deel de door mij ingebrachte bezwaren te kunnen aanvaarden. En voor het overige laat hij geen enkele der geopperde bedenkingen aan, en voert ook niets tot verdediging van den Bond, gelijk hij aangediend werd, aan.

Behalve dan: dat men het toch zoo goed bedoelde.

Maar daár heeft niemand onder de critici aan getwijfeld.

Al zijn er van de zijde van enkele verdedigers van den Bond — we zullen nu maar geen namen noemen — wel enkele dingen geschreven, die aan de goede bedoeling der critiek twijfel uitspreken.

Waarom we wel zoo wat gewend zijn.

Maar aan de bedoeling van de personen hebben we niets, als het onze taak is, niet zoozeer personen te taxeren, als wel hun werk te beoordeelen.

Ook dezen Bond — dit vrome creatuur, waarbij wij allen uitgenoodigd werden, ons in te lijven.

Nog wel met een uitdrukkelijk, maar in zulke zaken onder mondigen volmaakt misplaatst, verzoek om „vertrouwen”.

We moesten nu maar over het graf van den Bond het „vergetende gers” laten groeien, om met Guido Gezelle te spreken.

Want het scheepje van den Bond is niet eens „in de haven getorpedeerd”, o neen.

Het scheepje is met een groot lek van stapel gelopen.

Dat is nog veel erger.

En de fout zit dan ook niet bij de commandanten van een of ander torpedeerend duikbootje, doch bij de leveranciers van het schip, die het als een gesloten eenheid aandienden, zonder dat het een eenheid was.

Want het blijkt nu wel — ook ik klap niet uit besloten vergaderingen — dat men zelf allerminst met elkaar het eens was.

Men wilde den weg, dien Dr van Lonkhuyzen had gewezen, niet betreden.

Men wilde den weg, dien „De Reformatie” vroeger had gewezen, al evenmin betreden.

Men nam menschen op, van wie men zelf erkende, dat men ze „wilde behouden”; soms volgen kerkeraden eenzelfde methode, als ze lastige broeders ouderling maken.

Maar lastig is iets anders dan „dwalend”.

„Lastig” is iets anders dan ongereformeerd.

En „dwalenden”, die „ongereformeerd” zijn, moet men niet benoemen tot apologeten van het Calvinisme.

De uitkomst heeft de critiek in alle deelen bevestigd.

En wat de bedoeling betreft: heeft het bestuurslid Van der Schuit na 19 Dec. 1929 iets gedaan, om de gereformeerden bij elkaar te houden? Of is hij voortgegaan, met te verdeelen? Ik noem maar: „De Weeker”? Of hebben de „Hersfeld-Verbanders” soms na dien de gereformeerde gezindheid bij elkaar gebracht? En Dr Ubbink?

We houden maar op. Het is zonneklaar, dat de „drie formulieren van eenigheid” wel door de bestuursleden van den Bond tot grondslag werden genomen, maar dat ze bij hen als groep niet veilig waren.

Men bespare ons volk in binnen- en buitenland voortaan zulke onder-onsjes²⁾, en leve in de concrete werkelijkheid.

K. S.

¹⁾ Al gingen anderen op de brug en al kwam ik in de „bunkers” (kolenhok) terecht, mijn naam staat bij de „bestuurders” en ik ben dus mede verantwoordelijk en heb de critiek in het oog te zien. In die „bunkers” heb ik anders genoegelijke ontmoetingen gehad (ik bedoel geestelijke overeenstemming ook in zake den Bond) met de Chr. Geref. brs. (De Geels en Dr Berkhoff), ook met Dr van Gricke en met wijlen Prof. Van Leeuwen.

²⁾ Dit woord lijkt onvriendelijk, maar is het niet. Want welken redelijken zin had het anders, vertrouwen te vragen in de bedoeling van de oprichters van den Bond?

Protesta

In 1928 van de tantsch-Cl beoogt sa rings-arbe grondslag tevens de aan te va

Onder meen zorg gelijk te personen de maatsc misdaad

In he der recla lijk veroc gestelde

Hier met de O ing een van den zuivere to

Ten be moeten worden v moet rec

zeker. seeringsm zicht, en voor ons

Het ge Protestan in vollen verandert

Ons C deze circ ringsarbe het kan,

Wij me Christelij houdt, n eigen ta van Gods

In deze een Cent georganis pondentia plaatsen ingezet

Het sh een mis zij wil u zwakheid niet de s en verple

Maar zwakken geestelijk

Van h voorzitter taris en panningr

Wij be van het dingen k ralen. Ee weerd, „tuigend l Bureau Haag.

Het is dennen ti oogenbli verheuge Eenige op het zoetige stokje, brengen, instrume niet lang verzet o kerkbakke fabrikant derlands gezabbel De fabri soort sn leerde m kinderen

Maar de lolliet Telkens een tijd is er oo van moe

Protestantsch-Christelijke Reclasseerings-vereeniging.

In 1928 werd — we citeren hier een circulaire van de vereeniging zelf — opgericht de Protestantsch-Christelijke Reclasseerings-Vereen., welke beoogt samenwerking te brengen in allen reclasseerings-arbeid, die tot nu toe op positief Christelijken grondslag in Protestantschen zin verricht is en tevens dezen arbeid in den ruimsten zin verder aan te vatten naar de beginselen van Gods Woord.

Onder reclasseering verstaat men in het algemeen zorg voor ontslagen gevangenen en daarmede gelijk te stellen personen, ten doel hebbende, deze personen weder tot een geregeld en ordelijk leven in de maatschappij te brengen en dus herhaling van de misdaad te voorkomen.

In het bijzonder zij ook hier gedacht aan de taak der reclasseering in verband met de voorwaardelijk veroordeelden en voorwaardelijk in vrijheid gestelde personen.

Hier werkt de reclasseering rechtstreeks mede met de Overheid. Hier kan zij door haar voorlichting een grooten invloed oefenen op de beslissing van den rechter en daarmede zijdelings op een zuivere toepassing onzer strafwetgeving.

Ten behoeve van de voorlichting van den rechter moeten uitgebreide gegevens over den delinquent worden verzameld. Celbezoek aan den gevangene moet rechtstreeksche aanraking met dezen verzekeren. Door haar patronaat neemt de reclasseeringsinstelling den gevallen onder haar toezicht, en ieder gevoelt wat prachtig werk hier voor ons te verrichten is.

Het geldt hier een gebied, dat tot nu toe van Protestantsch-Christelijke zijde nog niet breed en in vollen omvang werd aangevat, maar daarin moet verandering komen.

Ons Christenvolk moet, — aldus nog steeds deze circulaire — voor zoover het den reclasseeringsarbeid aan anderen overliet, ontwaken! Want het kan, het mag zoo niet langer!

Wij mogen een terrein, dat zoo nauw met onze Christelijke levens- en wereldbeschouwing verband houdt, niet als neutraal domein beschouwen. Een eigen taak roept ons ook hier naar den eisch van Gods Woord!

In deze overtuiging stichtte de vereeniging reeds een Centraal-Bureau. Tal van afdelingen werden georganiseerd, reclasseerings-commissies en correspondentieschappen gevormd en in verscheiden groote plaatsen de actie tot oprichting eener afdeling ingezet.

Het streven der Vereeniging komt niet op uit een misplaatst modelijden met den veroordeelde; zij wil niet de schuld verbloemen, alsof misdaad zwakheid en krankheid ware; ze wil daarom ook niet de straf omzetten in een liefderijke verzorging en verpleging.

Maar wel wil zij de gevallen ophelpen, den zwakken de hand reiken, hun maatschappelijk en geestelijk steun verleen en leiding geven.

Van het Bestuur zijn Prof. Dr H. Dooyeweerd voorzitter, Mr J. de Jongh, 'sGravenhage, secretaris en de heer J. P. Thierry, 'sGravenhage, penningmeester (postrekening 147250).

Wij bevelen deze vereeniging in de belangstelling van het gereformeerde volk hartelijk aan. Deze dingen kunnen niet worden overgelaten aan liberalen. Een heldere brochure van prof. dr Dooyeweerd, „Grondslag en doel“, levert daarvan overtuigend bewijs. Zij is verkrijgbaar bij het Centraal Bureau der vereeniging, Riviervischmarkt 4, Den Haag.

K. S.

III ZIELKUNDE III

Psychologie als gemeengoed.

Het is een merkwaardig verschijnsel in den modernen tijd, dat bepaalde artikelen op een gegeven oogenblik zich plotseling in aller belangstelling verheugen.

Eenige jaren geleden kwam er een suikerbakker op het idee, klouters van een taai, kleverige, zoetige massa te bakken op het einde van een stokje, om aldus kinderen in de verleiding te brengen, aan het instrument te gaan likken. Het instrument kreeg den naam „lollie“ en het duurde niet lang, of alle Nederlandsche kinderen waren verzot op lollies. Haastig maakte een andere suikerbakker de lollies na en weldra lagen de lollie-fabrikanten met elkander overhoop. Nadat de Nederlandsche jeugd een tijdlang had gelikt, gezogen, gezabbeld en gepikt, hield de lollie-woede weer op. De fabrikanten zijn vermoedelijk toen een nieuwe soort snoeprij gaan fabriceren. Natuurlijk speculeerde men bij de lollie-fabricage op de neiging van kinderen.

Maar intusschen openbaarde zich in hetgeen met de lollies gebeurde een algemeen menschelijke trek. Telkens weer zijn er nieuwe modeartikelen, die een tijdlang de aandacht trekken. Tegenwoordig is er ook een modeartikel, waar iedereen het zijne van moet hebben. Dat modeartikel heet psychologie.

Nu is het zeker niet erg, dat men zich interesseert voor veel wetenswaardige dingen, noch ook is het in iemand te misprijzen, dat hij zijn best doet, op de hoogte te komen met den stand van de wetenschap of wel dat hij voor een bepaald vak van wetenschap zich bijzonder interesseert.

Merkwaardig is het echter, dat er in den laatsten tijd op het gebied van de zielkunde zoo veel „deskundigen“ komen. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat de psychologie beschouwd wordt als een soort snoepgoed, waar ieder op zijn tijd eens aan mag zuigen en likken.

Symptoom van de kwaal der eenzijdige bewondering van de zielkunde is b.v. dit, dat iedereen durft uitmaken, of iets psychologisch juist of psychologisch onjuist is. Er is bijna geen critiek te lezen over eenig boek, of de eerste de beste criticus heeft een psychologisch oordeel gereed.

Nu is er in werkelijkheid bijna geen vak moeilijker dan zielkunde. Immers bij het uitspreken van een psychologisch oordeel moet men zoo veel mogelijk zichzelf uitschakelen en moet men zich geheel verplaatsen in de situatie van een ander. Met dien verstande dan weer, dat aan het gedrag van dien ander zekere algemeene wetten ten grondslag liggen, omdat elk normaal mensch zich naar zekere algemeene wetten openbaart. Maar in het kader van dat algemeene vormt die ander een eigen type, dat dan ook weer in bepaalde omstandigheden op zijn wijze reageert en op zijn wijze handelt. Daarbij komt nog, dat zelfs iemands taal zoozeer individueel is en samenhangt met allerlei factoren, die uitsluitend uit zijn eigen type en uit het wezen van zijn eigen ziel kunnen worden verklaard, dat ik zelfs niet eens in staat ben te zeggen, of de betrokkene een natuurlijke spreekwijze heeft of niet. De meeste menschen, die over het psychologisch al of niet juist zijn van een beschrijving van een gesprek moeten oordeelen, zijn dan ook niet in staat, voldoende zich deze dingen te objectiveren.

Ik meen, dat het wel eens mag worden gezegd, dat in de meeste gevallen de psycholoog over de wijze, waarop in recensies en critieken over de waarde van een dialoog wordt gesproken, even glimlacht.

Trouwens, zeer veel tweedehands recensenten (en eersterangs recensenten hebben wij maar enkelen op literair gebied), die een literaire meening hebben te uiten, blijkt het niet gegeven te zijn, aan den eersten eisch der psychologie, n.l. zich geheel los te maken van hun eigen persoonlijkheid en hun eigen subjectieve waardeering in psychologischen zin, te voldoen.

Ook op ander gebied blijkt het, dat de arme zielkunde in de laatste jaren heel wat op haar geweten heeft. Er is n.l. een popularisering van de psychologie gekomen, die de psychologie in dienst gesteld heeft van het minder edele en het minder verhevene des levens. De school van Freud heeft medegewerkt aan dit euvel. Zij heeft den menschen den indruk gegeven, dat zelfanalyse een werk was, waaraan iedereen zich kan overgeven; dat graven in de diepte van het eigen zieleleven een nuttig werk was om daardoor eigen belangwekkendheid te bewijzen voor het forum eener massa, die samengesteld is uit individuen, die allen zichzelf weer even belangrijk vinden vanwege hun geschiktheid tot zelfontleding.

Daar is niets, dat zoozeer de eenvoudige levensrust van tientallen jonge menschen bedreigt, dan de gedachte, dat zij dagelijks bezig moeten zijn met het analyseren van al hun daden, van al hun neigingen en al hun begeerten. De zielen van veel jongemensen zijn vergiftigd door de neiging van boekhandelaren en uitgevers, om aan de aanvankelijk als wetenschappelijk bedoelde werken van Freud veel te verdienen en dat wel te verdienen ook van hen, die niets, maar dan ook niets, begrijpen van datgene, waar het bij het Freudisme eigenlijk om gaat. De massa der jongemensen houdt van datgene, wat zij lezen in dergelijke gevallen, niets anders over dan een bezinksel, het slik, ik mag wel zeggen de modder van den Freudsehen stroom, die door onze zielkunde is heengegaan.

En voortdurend verontrusten zij zichzelf en geven zij allerlei gevaren voor het eigen zieleleven, omdat zij nooit tot juiste bezinning over de objectieve waarden des levens zijn te brengen, maar altijd bezig zijn met datgene, wat zij subjectief uit de diepte van hun eigen bestaan putten.

Wanneer ik een jong plantje elk oogenblik weer tot op zijn wortel ontbloot en wanneer ik elk oogenblik opnieuw de vezels, waarmee het aan de aarde gebonden is, in het volle licht stel, zal het gevolg zijn, dat dat plantje een kwijnend bestaan gaat lijden en tenslotte gaat sterven. Het krijgt geen verband met een gezonden voedingsbodem, het droogt uit en verdort.

Heel veel gepyschologiseer van vele jongemensen is gelijk aan datgene, wat met het plantje geschiedde.

De belangstelling voor de zielkunde, die ook in Calvinistische kringen is ontstaan, is niet te veroordeelen, mits maar één ding wordt begrepen.

Dat is dit, dat het einddoel van alle wetenschap, ook van alle gepopulariseerde wetenschap, heeft te zijn niet de grage zelf-analyse, niet het graaien in de modder van het eigen bestaan, maar het opheffen van de gedachten tot Hem, Die het begin is van alle leven, die de God is van alle geesten en Die ons het doel zeggen, dat Hij groot is. Die het alles heeft geschapen.

J. W.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Zorg voor de werkloze arbeiders.

II.

Mentaliteit.

Daar wordt gelukkig in vele kringen overwogen, wat er moet worden gedaan om aan den geestelijken nood der werklozen tegemoet te komen. En het is niet bij overweging gebleven, maar men heeft naarmate de werkloosheid in omvang toenam en een meer permanent karakter verkreeg, ook het praktische werk aangepakt met meer of minder succes, op bescheiden of meer lucratieve wijze en hier en daar mag men er met groote voldoening op wijzen.

Wij herinneren slechts aan den arbeid, die verricht is onder de tewerkgestelden in de Rijkswerkverschaffingen, arbeid zoowel van Rooms-Katholieke zijde, als door de Moderne Vakbeweging, maar evenzeer door een Christelijk Nationaal Comité aangevat.

Wij mogen wijzen op de Tehuizen, die in den nu bijna geëindigten winter, in verschillende plaatsen van ons land zijn geopend en waar men aan de ontspanning, zoowel als aan de ontwikkeling aandacht geschonken heeft.

In de derde plaats mag gewezen op de groot-sche plannen, die men heeft ten opzichte van de jeugdige werklozen, plannen, die reeds een begin van uitvoering kregen, en die goeddeels door de jeugdorganisaties worden gedragen, zij het dan ook, dat men belangrijke subsidie hoopt te verkrijgen om het werk materieel mogelijk te doen zijn.

Het is, wanneer wij letten op den weinig rooskleurigen toestand, dien wij in ons vorig artikel met een enkel woord teekenden, wellicht goed, ons er van te doordringen, dat dit werk nog wel eenigen tijd zal moeten worden voortgezet, aangezien niet zoo spoedig een algeheele opleving is te verwachten.

Het is echter evenzeer noodig, voor ieder die zich tot dit werk aangordt, rekening te houden met de mentaliteit der arbeiders. Dat zal zijn werkplan moeten beïnvloeden, zoo niet bepalen en zal hem voor vele teleurstellingen wapenen. Goed voorbereid zal de arbeid toch rijkere vrucht dragen kunnen dan het zich zoo bij den eersten aangreep liet aanzien.

Waarmede heeft men te rekenen? Dr Windschild schrijft in het Januari-nummer van „Der Geisterkampf der Gegenwart“ iets over zijn ervaringen in Duitschland en over de psyche van de moderne arbeiders. Uit dat artikel blijkt wel, dat hij niet enkel werkte onder menschen van christelijke belijdenis. Daarom willen wij aan de hand van zijn diagnose een enkele opmerking maken, die hopen wij, de werkers op dit terrein enigszins kan oriënteren.

Eén van de eerste dingen die opvalt, is de eenzijdige belangstelling voor vraagstukken, die met den nood van het praktische leven direct verband houden.

Dat is wel te begrijpen als men weet hoe erg het gaal schrijnen in gezinnen, waar reeds maanden achtereen „steun“ de eenige bron van inkomsten is. Steun, die maar op de meest sobere wijze het levensonderhoud dekken kan. De gelegenheid om te piekeren, om met lotgenooten over de misère te spreken, is er elken dag in overvloed, de bezigheid onthrekt en de lust tot bezigheid verdwijnt. Dan komen de vragen, wanneer kan ik steun krijgen; hoe zal de nieuwe steunregeling er uit zien; wat zal het crisis-comité mij opleveren; hoe kom ik aan een pak kleeren enz. enz. op het eerste plan en verdringen alle andere vragen, al zijn die op zich zelf ook van even groote of van veel belangrijker beteekenis. Daar zijn er die in deze vragen zijn opgegaan en die er dus ook in ondergingen, die in wezen afgezaagd zijn tot den rand van het pauperisme. Ze hebben zich geschikt, ze hebben geen hoop voor de toekomst, ze begeeren eigenlijk ook niet veel meer dan een zo goed mogelijk profiteeren van alle gelegenheid, die er geboden wordt om iets te krijgen.

Daarnaast komen de meer opstandige en krachtiger naturen, die voor een deel ook onder de ouderen, maar zeker niet het minst onder de jongeren worden aangetroffen. Ze zijn de slechtsten niet en geven maatschappelijk meer hoop, dan de ouderen, al baren ze waarschijnlijk geestelijk meer zorg. Wij denken aan hen, die de vraag stellen „Hoe kan God dit leed toelaten? Is er geen andere weg om te komen tot het plan dat Hij heeft met de wereld?“

Het zij verre van ons hier met een hooghartig